

Cloenda

Ens ha semblat que en un treball que porta el títol de *Toponímia antiga de les Illes Balears* no hi podia faltar una breu referència als topònims balears citats pels geògrafs i historiadors grecs i romans i per alguns autors de l'Alta Edat Mitjana.

El text que segueix és un resum molt abreujat del volum I d'un altre treball encara inèdit.¹

HECATEU DE MILET (540-475 abans de Crist) en el seu mapa del món aleshores conegut que li havia encarregat DARIOS HISTASPES, registra els noms de *Kromyssa* i *Melussa*, que els erudits estan segurs que fan referència a les dues Balears, i suposen si el primer és Mallorca i el segon Menorca. Les *Pitiüses* (Eivissa i Formentera) no vénen citades.²

ESTRABÓ³ (anys 65 abans de Crist a 29 després de Crist) escrigué la seva *Geographiké Hyphégesis* (= Indicadori geogràfic), basat en POLYBOS, POSIDONIOS, ARTEMIDOROS i ASKLEPIADES,⁴ i cita les *Gymnesiai*, anomenades també *Baliarides*; *Palma*; *Pollentia*, *Pityoussai*, *Ebysos* i *Ophiusa*.

POMPONI MELA (entre els anys 37 i 47 després de Crist) escriu *De Chorographia*,⁵ on registra⁶ les *Baliares*, *Baliaris maior*, *Palma col.(oniae)*, *Baliaris minor*, *Mago castellum* (Maó), *Jamno castellum* (Ciutadella?, però veg. *Gemor/Jamó, Bini-*), *Ebusus* i *ins. Colubraria* (Formentera?).

PLINI EL VELL (cap a la meitat del segle I després de Crist), a la seva

1. J. MASCARÓ PASSARIUS, *Els mil noms geogràfics més antics de les terres catalanes*, obra en 7 vols. i un total de 1.480 folis, 1987.

2. Veg. F. CARRERAS CANDI, *Geografia general de Catalunya*, publicada entre 1900 i 1918, reeditada a Barcelona l'any 1980, amb pròleg de Jaume Sobrequés i Gallicó. I Alberto DEL CASTILLO, «Ampurias», 1939, I, 186-267; la cita a la p. 227.

3. *Geogr.*, III, 4, 7.

4. Antonio GARCÍA BELLIDO, *España y los españoles en el siglo I de nuestra era según P. Mela y C. Plinio*, Madrid (Espasa Calpe), 1945. En 1982 es féu la 4.ª edició, que és la utilitzada. I Adolf SCHULTEN i Lluís PERICOT, *Fontes Hispaniae Antiquae*, VI, Barcelona 1952, continuació de l'obra empresa per BOSCH GIMPERA que anirem citant.

5. A vegades citada amb el nom de *De situ Orbis*.

6. *De Chor.*, II, 124-126.